

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преглата шаље се поштомском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, или отирањем новина
вина на коју драго пошту, а
коме је наручије, г. Петру Рама-
новићу, к. п. агенту у Котор.
Донеси се шаљу уредништву
Рукописи се не враћају.За огласе излазе се: за сваку
ријеч или за број од пет цента
по 2 новчића на први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

Послије педесет година.

Вјечна зубља вјечне помрчине
Нит' догори, нити свјетлост губи.

„Горски Вијенац.“

Живот народне државне самосталности, који је и послије катастрофе косовско и у Подунављу, и у Босни, и у Херцеговини, и у Поморју, цуцу стотину година наставио своје дјеловање, — било и сваке области засебно и међусобно супротно. — и на бојном и на дипломатском пољу, с последњим својим силама прибира се испод Ловћена, да отоген одолијева сили источ-
ној и напасти западној до наших дана.

То свједочи слава Црне Горе, стечена најпрвије културним напором, који се огледа у раду и успјеху Ободско-цетињске штампарије, одакле се расплоди ово ново оружје током XVI вијека, у типични наших манастира, по свим српским крајевима; па јуначком борбом, када силни освајач Бал-
кана, опазивши ову још непокорену последњу стопу српске земље, стаде на њу нападати. Особито битке, које су слиједиле од Царева Лаза током цијелог XVIII вијека, Црној Гори стекле су име српске Шпарте.

То је генова Српскога Генија, који се појављује у том стану гор-
пштакских вјековних ратника, и као сјајни метеор, кроз другу четврт XIX
вијека, када је српско племе „сном мртвијем сивало,“ својом бесмртном
пјесмом оживљава славну народну прошлост и расвјетљује гровну савре-
меност; па својим владалачким дјеловањем тежи да оствари идеал своје
пјесме, која тим насилно и неодољиво осваја свако српско срце „од Пеште
даже до Черне Горе,“ од ученога Србина до чобанчета за стадом по на-
шим рудинама

Контраст између прошлости и садашњости потиче поклич на једин-
ство политички потлаченог и религиозно разбратаног народа; и окле се
тај поклич могао природнији и јачи полићи него са висине Ловћенске, са
ове последње стопе непокорене српске земље, гдје — „Непокорни Срб се
нам, да слободни ваздух срца“ — гдје је — „Ковчег оста Лазаревих ама-
нета“ — у обраду којих — „У мукама на камену, с ваљанићем голе чорбе,
није горитак твој се никад одмањив свете борбе!“ (Шесник и Вила)

И тај је поклич подигао Владика Раде, оживљујући народно једин-
ство братским живим договорима са савременим му народним вођама:
Градашчевићем и Ривзанбеговићем, Бушатлијом и Скопјаком, с Обрено-
вићем и Карађорђевићем, с Јелачићем и другим првацима на Словенском
Југу, када су била „настала времена од пословања за оне, којима ништа
своје није урађено.“

Истина, још је Доситије у теорији истицао народно јединство, па за
њим и остали српски писци до Владике Рада нијесу се обзирали на
разлику вјера нити на границе предјела, него су им православни, като-
лици и мухамеданци исто као Далматинци, Босанци, Шумадинци и тако
даље сви били Срби; али је требало у живој слици изнијети онај кон-
траст између прошлости и садашњости, да се успавани духови разбуде,
па да се та теорија дјеловањем оживи — и то је учинио Владика Раде.

И он тај рад отпочиње од своје двадесете године, пошто је своје
највише образовање довршио уз свога генијалнога наставника, самоука
Сарајлију, који му је домаће образовање, поцрпљено са гусала, из дома-
ћих предања народне прошлости и горког искуства великих му Предака,
у чистом народном духу, својим наставничким аукторитетом учврстио.
Његов Свети Претходник на престолу, који је био таквим учесником у
оном великом рату јевропских велесила против Бонапарте, да је овај
свјетски завојевач био учинио плач, како ће и Црну Гору покорити, па
Црногорце у Мисир раселити, — пошто је овај био побијеђен, морао је
оставити Боку, коју је био својом љубави освојио и у њој заједничку
народну управу завоо. Све је то из његових уста слушао млади његов
Насљедник, и дошавши на владу он тражи и буди силе у самоме наро-
ду, јер —

Нада нема право ни у кога

До у Бога и у своје руке. („Г. В.“)

И у том његовом напорном раду, — у борби све енергичној њего-
ва духа са алим приликама, које су га окружавале, ми видимо Прометеја
прикована при Ловћену, гдје се до последњег часа отимље оковима тога
злога доба свог. Неуспјеси као да су будили у њему све то већу енер-
гију. Не мари ништа, што он неће поживети, требало је потомству при-
мјер оставити, требало је да богодани дар засијне, па ће за њим свјетлост
остати.... „Ја бих рад — завршује Он једно писмо Скопјаку, везиру ска-
дарскоме, којим је будио у њему понос поријекла из старог племства
српског — ја бих рад да сам се мало доцније родио, јер бих видео своју
браћу, же су се себе и својих сиоменили и јавно пред свијетом казали, да су
они достојни праунуци и потоци старијех витезова нашега народа. Када се
ова света ријеч изговори, блио цијеломе нашем племству, онда ће се име

црногорско, босанско и прочи витезова српскога народа, како свети талиман
честовати и у њедрима носити.... А знам, ти ћеш рећи, кад ово писмо моје
видиш: шта овај чоек којешта пише и сијева; али се надам, да ће наши
потомци, кад било да било, дати достојну цијену отачаствољубивим мислима
у писму Владичину, на која се данас више са сваке стране како на бијелу
срану...“ Тако је филозофски био убијеђен у побједу народне мисли над
религиозним и предјелним предрасудама, које Српство мрцваре гровије
од политичких граница.

И у служби тој великој мисли, премда „сирак тужни без шаће никога,“
премда „суза његова нема родитеља,“ премда „илеме његово сном мртвијем
сиава“ — ревношћу апостола и вјером пророка улаже и последње своје
силе до последњег свог часа, и у цвијету своје младости, не напунивши
четрдесету, пошто нам је толико блага свог великог ума и срца оставио,
пада „жртвом благородног чувства.“ Јер и да није отворио своје срце сво-
ме сабрату по пјесми, Меду Пуцићу, — чији „умотвор блиста у светом армљу
наших муза чистијем вјероисповједанијем народним“ — да су ондашње але
прилике народне „вјечна мука за оне душе, које ово осјећају“ — ко је
схватио душу Његову, мора закључити, да је пламен његов осјећања
морао тако рано истропити животне силе Његове; и што је он свом иде-
алу, Обилићу рекао, његово потомство може Њему поновити:

Ти си жртва благородног чувства!

Али ће он за то вјековима живјети у своме Српству, које је тако
жарко љубио, и које данас Њега тако слави, и све ће Га више славити,
јер му још ниједан син није оставио нити може оставити спасоносније
оружје у новој културно-политичкој борби, која је већ отпочела, да у њој
одоли.

Тако је тим радом за општу ствар српску, млади Господар Црне Горе
најбоље одговарао и њеноме позиву, најбоље послушно „Зачатију арабра
Српства,“ — како ју је он генијално растумачио и прогласио. У тој је мисли
њезина спла неодољива, јер природна. За ове педесет година колико се то
„Зачатије“ развило, најбоље се може видјети, кад се узме пред очи Његова
дуга борба за Грахово и Ускоке. Земљиштем се Црна Гора удвосручила
а значај свој утврдила јевропским признањем. Граховачка и Вучићевска
битка потврдило су стару славу јунаштва црногорскога, а Његов Потомак
на престолу удостојио се, да Га Цар братске нам Русије прогласи „Јединим
Својим Вјерним Пријатељем,“ и Династија Петровић-Његова данас је у брач-
ним везама са Владалачким Кућама Романовском, Савојском, Хесенском и Ме-
кленбуршком, док су Њему владалачко почасте биле јавно одане у иностран-
ству само оно једном у Напуљу ратним бродовљем повога свијета на сјеверо-
америчке републике! Како је западна Јевропа у његово доба гледала на Црну
Гору, можемо судити по овој обраци Црне Горе, коју је био принуђен да
управи Николи Томазеу, као триумвиру обновљене млетачке републике:
„Је ли крвавије странице у свемирној историји од црногорске? Је ли страни-
није, витешкије и дуже борбе међу неједнакошћу јоште свијет видио, него што
је видио борбу црногорску послије падења царства на Косову? Злоба и кле-
вета све су ово, колико су могле, криле и наипако га престајале из ова ч-
тири узрока: прво, што смо Славјани, које клевета по свуда гини; друго, што
су наши сусједи свагда били непријатељи слободе, противу ње су шарби кордош
држали него ли прошиву чуже; треће, фанатизам штроструки, паклено сјеме
неслоге, које је нашем народу више вла учинило по све шпаламеме силе и
оружје; четврто, што су Црногорци у дјекојима непристојношћима учинили
турски, те ураде гдјешто по обичају турскоме.“ А кроз ове педесет година
Црна Гора доживјела је апотеозу неумрлог Гладстона, пране славе јев-
ропске просвјете XIX вијека.

Поред тога, међународни положај Црне Горе још је јаче учврстио
братским везама са насталом независном Србијом, које су стекле у поно-
слобођеној Бугарској јак ослонац, јер нема спољашње опасности, која
им не би била заједничка опасност, пред којом ситни међусобни спорови
ничезавају. Међутим, јевропска хегемонија са Запада прешла је на Ру-
сију, нашу заједничку помоћницу и заштитницу, која је тако напредовала
у сваком погледу, да је у XX вијеку Словенству обеабеђена сјајна бу-
дућност, не као носиоцу силе него права и правце, на оншту срећу
човјечанства.

И „чисто вјероисповједаније народно“ у Српству је напредовало, тако да
је наш славни Медо, па поласку у збор наших Бесмртника, обраћајући
се оним „глушим мисионерима,“ који „разлучише Србе туче и негине, опућише
браћа од браћа и крваву сабљу међу Србима извадише“ — могао поновити:
„Longus est ordo juvenum, post me venientium eaque petentium! Ага је рад
момака, који замном иду и исто траже!“ И сви су изгледали, кад се до
десет година наврши стогодишњица од рођења Владичина, да ће „чисто
вјероисповједаније народно“ у Српству опћенитије и радосније тај значајни
дан прославити.

У очекивању тога дана, Црна Гора се овом приликом ограничава
на црквено богослужење пред душом свога великога Сина и Господара,
управљајући на врхунац Ловћенски, гдје почивају Његови земни остаци,
своје погледе пуне благодарности, вјере и поноса.

— Њ. Краљ. В. Господар отпутовао је јучер да прегледа нови пут, што се гради преко Катунске нахије за Данилов-град.

— Њихова Височанства Књаз Франц Јосиф и Књагиња Ана Батенберг стигли су у поведјелник на Цетиње, радосно поздрављени народом по улицама а пред Двором дочекани државним великодостојницима.

— Њ. В. Књаз Мирко са руским министром г. Власовим отпутовао је јутрос на Крушевац.

— У суботу био је у Двору велики објед у част г. потпуковника Антонића, изванредног изасланика Њ. В. Краља Александра I.

Цетиње, 12 октобра.

Плав и Гусиње сачињавају дио Арбаније гдје највиша разузданост влада. Крвопролиће и прогонство православних Хришћана непрекида се. Околна села, наше државе, пуна су тих мученика из прошлих и нових времена. Књ. Влада не прекида настајавати да В. Порта појача своју власт у Плаву и Гусињу, која је пред Арнаутима без значаја; да пошаље војску, која би разуздане Арнаути довела до неког сносљивог стања. Успјех тих настојавања наше Владе састоји се у томе што је В. Порта прошле недјеље послала нарочитог комесара, познатог пасификатора у Старој Србији и Арбанији Шемседин-пашу, са четири батаљона стојеће војске.

Мисија Шемседин-паше састоји се у томе, да стегне Арнаути од самовоље, да поврати раваганте Хришћане, колико је могуће више на своја огњишта, да уклати главне покретаче крвопролића и разуђења Хришћана, као и то да успостави правилне односаје пограничне између двије сусједне државе.

Да би рал царског комесара био учешнији, наша Влада одредила је свог сталног политичког комесара на Андријевици г. вој. Лакића Војводића бригадира, и капетана Лабовића да с њим ступе у преговоре и да заједничким настојавањем дођу до повољних резултата у пасификацији поменутог округа. Рад је отпочет у потпуном споразуму оба комесара и надати се добром успјеху.

ЛИСТАК.

ПЕТРУ II. ПЕТРОВИЋУ ЊЕГОШУ
Митроносном Пјеснику.

На горд' Ловћен славом окруњени,
На ком Твој се преобрази Гени',
Српство лети духом и тијелом,
Гробну плочу да Ти такне челом —
Да њу свету уснама додирне
И запали тамјан и измирне,
Праху Твоме — Духу огњеноме.
Из окриља бесамртне музе
Небо земљи Тебе рано узме
Међ хорове зрачних херувима,
Да и Тебе има међу њима;
Уз умилне лире славопоје
Ти с вјечношћу вјенча име своје,
Црној Гори — химнама славу створи.

О Геније — колосални Душе!
Искре ума Твога се просуше
У звјездане недогледне сфере —
У висине — дубине без мјере:
У пространом Духа видокругу
Савио си божанствену дугу,
„Вјенац“ сплете, — огњени поето!
Са богиње прелеснога лона
С врх Олимпа и са Хеликона
Муњовицима полетом се вину,
И пјесничтва вјечном зубљом сијну;
Ти океан мудрости зајени,
Бисер ума нађе драгоцијени —
У та арна — блиста Гора Црна. —

Златочнике храма и слободе
Напио си сазљам' свете воде

Цетиње, 12 октобра.

У Биограду се сакупило народно представништво по новом уставу на први редовни сазив, који је Краљ отворио престоном бесједом јасном и значајном, како у погледу унутрашње политике тако и спољашње. Мјесто односно спољашње политичко гласи: „С највећим задовољством могу вам саопштити, да су наши односи са свима нашим сусједима као и са свима великим силама и другим државама потпуно исправни и пријатељски. Прије свега ми смо старали да у духу традиционалне народне српске политике очувамо симпатије и повјерење моћне и братске словенске царевине чија су моћ или пријатељско учешће вазда пратили сваку тековину наше отаџбине. Влада је моја водила такође у пуној мјери рачуна о многобројним интересима, који нас везују са великом сусједном монархијом, вршећи према њој најсавјесније све међународне дужности и обавезе, које за Србију потичу било из сусједних односаја било из међународних уговора. Исто тако се непрекидним нашим старањем и одзивом који смо нашли код Њ. В. Султана успјело, да се наши добри односаји са отоманском царевином одрже, и ако је покрет арнаутски противу српскога живља у Старој Србији изазвао многе немиле појаве на нашој граници, према којима Србија није могла остати равнодушна. Нарочито још хоћу да истакнем, да су данас наши односаји са Црном Гором опакви како то личи двијема државама једнога истога народа, и да су ти односаји добили новог израза и новог јемства успостављањем наше дипломатске мисије на Цетињу.“

Односно данашњег новог унутрашњег стања и међусобних односа Србије и Бугарско „Петроградске Вједомости“ доноси из Софије од свог коресподента шљедски извјештај: „Узајамни односи Бугарско и Србије знатно се поправљају. Бугарска влада показује овдјешњем преставнику Србије потпуно готовост изаћи на сусрет њеним жељама у прегледу трговинског уговора, у поштанском савезу и облакнању царинских односа. Јавно мњење обију држава одобрава те намјере њихових влада, ако се изоставе како у Бугарској тако у Србији извјесне групе интелектуалције,

које у питању зближења иду на руку аустрјским интересима на Балкану. Ове групе оснивају своје нерасположење према српско-бугарском зближењу искључиво на националним интересима, тако ускума, јер у њима нема мјеста идеја словенске узајамности; ове су групе тако кратковиде да не виде неопходност те узајамности за обезбјеђење независне политичке будућности једног и другог народа. Бугарску групу представљају Начевић и генерал Петров, а српску — Владановић (?) Светомир Николајевић. Обје ове групе немају наслонца у политичким погледима својих народа и за то је количина њихових пристанапа незнатна; оне могу шкочити својим државама само у случају, кад би их дотични владоци позвали на владу... Аустрјјски дипломати успјели су да своје интересе истовјетују с интересима тих политичких група, и за то смо не један пут гледали факт, кад је у Србији долазила на владу дотична група, да је србијска група текла струјом аустрјјском, док се у Бугарској збивало обратно — почињао је владати руски уплив, или опет обратно. Бечки дипломати то називљу равнотежом аустрјјског и руског уплива на Балкану. Ал' свој година дана да је те равнотеже нестало... и посматрачу политичког живота на Балкану данас изгледа, да, ако не за вазда, то за дуги период владаоци Бугарске и Србије неће повивати на владу дотичне групе противу урођених тежња њихових народа к Русији.“

Нови пресједник америчких Сједињених Држава Рузвелт отпочео је своју владавину једним одлучним успјехом у спољашњој политици — и то у питању канала између Тихог и Атлантског Океана кроз језеро Никарагуе „Ко се спомиње — вели „Н. Вромја“ — како су се дуго протезали преговори између Инглеске и Сједињених Држава о томе питању, ко се спомених како је назад по години Инглеска категорички одбила поправке, које је амерички сенат учинио у пројекту уговора о том каналу, свак би могао мислити, кад је дошао глас, да је споразум постигнут, да је овога пута инглеска дипломатија побједила, хвала Рузвелту који је склопио амерички сенат да попусти. Напротив, Инглеска је усту-

државу или Срблиму или Влаху.“ Градови Вратар, Нови и Крушевац стоје и данас на десној обали Доње Неретве т. ј. у старој области Неретве. Ово је писмо писано икавски. Јурај Војисаљки био је католичке вјере.

Г. 1436. на Клеу (више Сплета) кнез Франкопан, бан Далмацине и Хрват, даје и потврђује „Власима“ око ријеке Цетине законе, које су имали и за пријашњег господара бана Иваниша Иваничића. У тим законима стоји и, пр. да над њима не буде војвода ниједан „Хрватин“, да им суд буде под *Сисјем*. „И да не море отдати Влах на Влаха сто либар, ки сам нема сто либар... и Срблим да не море отдати на Влаха, ни Влах на Срблим.“

Г. 1541. наштампан секретар млетачке владе. Бенедето Рамберти: *Delle cose de Turchi. Vinegia 1541.* У њој се помињу турске покрајине „Босна, Херцеговина т. ј. *Srbija*, која се зове Војводина, Скадар...“

На посљедњем листу књиге „Пролога“ која је написана 1628 г. стоји да ју је купио калуђер Макени из Завале „за три хиљаде асприха“ а затим каже: „и прислаха сије књиги у свој монастир и подетриг *српские земљи*... в храм глаголеми Завала близ град Дубровник.“

Г. 1719. пише католички архиепископ ди Роду у Рим неком кардиналу, да му је јавно шибенски бискуп да владика Стефан настоји да се утисне (у млетачку државу) да обласи све *Србе*, који живе под млетачком влашћу (*tenti d'intrudersi in visitare tutti li Serviani, che abitano nel dominio di questa republica in quelle parti*).“

Г. 1719. пише кардинал Паулуци у Млетке „нунцију“ да треба забранити православном владици, да похађа *Србе* (*di visitare i Serviani u mlet. држави*).

Г. 1720. пише задарски архиепископ В. Змајевић против правосл. Срба у Далмацији те спомиње *српске „Влахе“ у Далмацији* (*Morlacchi Serviani nella Dalmazia,*

пила, приставши на све америчке захтјеве, које је у прошлм марту одлучно одбила. Ти се захтјевни своду на следеће тачке: још г. 1850 Инглеска је била склопила са Сједињеним Државама уговор, познати под именом Клејнтон-Булвера. Силом овог уговора канал између два океана, ма гдје био прокопан, могао је бити прокопан само заједнички уговарајућим странкама, те је морао бити својином англо америчком. Али кроз педесет година одвећ се много којешта измијенило, и сама Инглеска дошла је до убјеђења, да се не може противити жељи Сједињених Држава, и пристала је, да канал буде искључивом својином њиховом, само је захтјевала, да у случају рата канал буде неутралан. Осим тога држећи се Клејнтон-Булеварског уговора. Инглеска није хтјела ни чути да се тај уговор сасвим уништи, јер се вазда могло на њега позивати се и отуда што у своју корист извући. Али је сенат сматрао, да ће ствар бити простија, ако се тај уговор сасвим уништи. Инглеска вије хтјела на то никако пристати у марту, а сада је пристала. Сад је пристала и да канал буде неутралан само у мирно доба; а у случају рата Сједињене Државе имају право да браше и штите канал и своје интересе, како најбоље нађе вашингтонска влада.“ На овако завршује: „Противити се лаље вољи Сједињених Држава није било могуће Инглеској јер она ишамо тим рискирати, да Сједињене Државе, не обзирући се на њен протест, прокопају канал и да на њему владају као потпуни власник. Да Инглеској вијесу свезане руке у јужној Африци, одиста Сједињене Државе ишахо бити мекше. Тако захваљујући г. Чемберлену и његовој дружини, Инглеска мора да искуси још један дипломатски пораз, који толико може подржати политички престиж Инглеске, колико и изнуђено њезино приставање на увлачење Немачке у долину Јан-цзи Кјанга у Китају.“

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Добар знак. Биоградски „Дневник“ доноси следећи чланак о посјети српских учитеља у Бугарској:

Српско бугарски односи одсјали су се ово дана у једној слици, која пријатељима два братска народа улијева поуздање у њихову лепшу будућност. Бугарска престоница гостољубиво је примила у себе

di Dalmacia), затим спомиње *Србе* (*Serviani*) у Боки Которској.

Г. 1721. пише исти Змајевић и све зове *српским* именом, и цркву и народ: *Veskovii serviani, rito serviano, popoli serviani, Serviani, nazione serviana* и т. д.

Г. 1723. јавља далматински „проведитор“ Диедо да је сенат одобрио да правосл. Срби добију владу и позива поведе да се пријаве за ту службу т. ј. за владу *Срба* грчкога закона (*vescovo dei Greci Serviani*).

Г. 1724. пише шибенски бискуп Донадони задарском архиепископу В. Змајевићу о правосл. Далматинцима, и зове их: (грчки) шизматички *Срби* у Далмацији (*Greci Scismatici Serviani di Dalmacia*).

Г. 1725. противи се задарски архиепископ В. Змајевић да правосл. Срби у Далмацији добију владу и каже да је у средњој Далмацији (*Dalmazia mediterranea*) под отоманском влашћу било *Срба* али да нијесу имали ондје српскога владике (*egano pure in essa li Serviani, nè vi fu il loro vescovo serviano*).“

Г. 1731. пише далматински „проведитор“ Вендрамин млетачкој влади и доказује да треба дати православним Далматинцима владу; ту се спомињу Грци и *Срби* (*Serviani*) у Далмацији.

Око г. 1734. шибенски архиепископ Ант. Качић спомиње у својим списима више пута *Србе* у Далмацији: *Serviani in Dalmazia — Morlacchi o Serviani — Serviani della Dalmazia*

Г. 1735. млетачка влада одреди да православни Далматинци могу имати свога владу, и на њезино питање „савјетници“ препоручују кнезу (дужду) да даде владу *Србима* грчкога закона, *који живе у Далмацији и у Боки Которској* (*ai Greci Serviani abitanti in Dalmazia ed Albania Veneta*).

Г. 1736. одговара далматински „проведитор“ Дан. Доафин млетачком сенату

С животворног Твога источника,
У ком блиста Твог Генија слика,
Који суца неће да пресуше —
Већ свијета опијаће душе
У оне дрвце кад потоне. —
У Свјетилу — вјечном Пантону
На пјесничком — блиставом трону
Скиптар држи Твоја света рука —
Златну лиру громовнога звука;
Поезијом Твојом причешћени
Срб се клања блаженој Ти Сјени,
О Геније! — слава нека Ти је!!

Гласило Радомир Кривокапић.

СРПСКО ИМЕ У ДАЛМАЦИЈИ.

Нијекаће Срба с највјесне стране потакло је г. дра Васа Ђерића, професора Велике Школе у Биограду, да сакупи старе споменике о српском имену по приморју и по западним крајевима нашега народа, и изнио их је у врло лијепој и потребитој књизи, која је најбољи одговор оном неосновном нијекању. Из те књиге је „Српски Глас“ у изводу допио те споменике, и ми смо већ отуда у 38 броју нашег листа саопштили оно што се тиче Црне Горе и Боке Которске; и ако изгледа излишно то знашање, ипак ће многе занимати ови стари споменици, те настављамо с онима, који се тичу Далмације.

Год. 1434 потврђује Јурај Војисаљки, Хрвојев синовац и војвода Доњих Крајева, војводи Павлу и кнезу Николи и кнезу Влатку Јурјевићима и кнезу Вуку Вукићевићу њихову стару имовину и још им додаје нека мјеста. Та је њихова стара имовина: *Вратар, Нови и Крушевац*. Он их потврђује: „у всем, у чем застасмо, у

српске учитеље из Краљевине, који су били отишли онамо да врате посјету својим бугарским друговима, а доказима пријатељске пажње становништва софијског према овом братском састанку српских и бугарских народних наставника придружили су се и службени докази пажње, којима обје братске државе прате тај догађај. На свечаном банкету, који су бугарски учитељи приредили 24. о. м. у Софији својим српским друговима, присутни службени представници обје државе објавили су одликовања, којима су њихови поглавари узајамно одликовали извесан број лица из учитељскога ставаља обје земље. Из изјаве штапа, који су до сад стигли нашој штампи о томе састанку, види се још само да је расположење у Софији према гостима из Србије било вавремено и да се они спремају да посјете и Пловдив.

Разумије се, да тако шкрт извјештај не може задовољити и најскромније прохтеве радозналости и ми не можемо а да то не пожалимо у интересу наше читалачке публике. Али ипак морамо признати да баш та скромност, која се клони изливне рекламе, само увећава важност ове догађају у очима људи који умију зрео да суде о свему. И ако посјета српских учитеља у Софији сама собом манифестује пријатељство два брата народа, побуда њена ипак није могла бити у намјерама дјетињастих демонстрација. Сталеж, којем је намијењено да васпитава нова покољења народна, никако не би могао, са важношћу свога узвишеног позива довести у склад тако сићушна занимањ, недостојна озбиљних људи. С тога је сасвим природно што су се и домаћи и гости у извјештавању о овоме догађају ограничили само на оно што је од стварне важности за јавност и само у толико, колико је потребно, те да не изгледа да се било из каква разлога крије оно што се нема рачуна прикривати.

Осим тога та је скромност овдје могла бити у толико више препоручена, још и тиме, што се баш у посљедње вријеме на Балканском Полуострву, једна оваква посјета у сусједну земљу, извршила била у бучну демонстрацију против осталих балканских држава и народа, те се с правом могло бојати да се озбиљност овога догађаја не ослаби ма и сјенком каквога подражавања томе. Ми мислимо овдје посјету румунских ђака у Атини, о којој су нарочито бечки и пештански листови доносили опширне извјештаје, који су кулминирали у тврђењу, како је посјета румунских ђака изазвала у престоници Грчке грозничаво узбуђење. Како грозничаво стање увек прати малаксатост, то нија никакво чудо што је и грозница румунско-грчког пријатељства оставила са собом као трагове малаксатост, те се сада мора да приступа покушајима галванизације с некаким румунско-грчким савезом, који би имао да буде наперен против словенских држава на Балканском Полуострву. Један бечки протекторат тога савеза у штампи, отворено је доказивао како је тај румунско-грчки савез потребан за одржање равнотеже на Балкану према српско-бугарско-црногорском савезу, те је повлачио чак мало озбиљна савјештања између та два балканска савеза и двојног и тројног сред-

ње-јевропског савеза! Колико вриједи савези на артији, кад немају стварних услова у заједници интереса савезничких народа и држава, историја најновијих дана даје нам најбоље оуче о томе, те је с тога напашно и говорити о овим најновијим савезима, који су изникли у запаљеној уобразиљи наших новинарских колега. Али и те приче о тим савезима свакако су опомена за балканске Словене да у заједничкој снази потраже безбједности својим животним интересима и у том правцу посјета српских учитеља у Бугарској поред свога културног значаја, добија и своју политичку важност. Схватајући тако положај, српски и бугарски учитељи својом озбиљношћу дали су само нова доказа, да су дорасли великом задатку, који имају у гајењу нових народних генерација, и да ће их и хтјети и умјети васпитати у духу узајамног поштовања и братства, који тако дивно обиљежава овај њихов састанак.

РЕВИЗИЈА БЕРЛИНСКОГ УГОВОРА.

У неким страним листовима избила је вијест о ревизији берлинског уговора. Врло је могуће, — веле петроградске „Новости“ — да је та вијест — прост новинарски маневар; бар до сада се та вијест још не потврђује званично. Али је могуће — веле „Новости“ — да у тој вијести има и нешто истине, т. ј. да неке државе желе ревизију тога уговора, — па овако наставља излагати своје мисли о том горућем питању.

У историји XIX вијека само акти бечкога конгреса 1815 и париски уговор од 1856 могу се упоређивати с берлинским уговором. Ваља у опште примјетити, да међународни уговори не могу имати стални карактер, ма се закључивали „на вјечна времена.“ Живот се мијења, а с тим се мијењају услови који су постојали кад се уговор закључивао. Тако, на примјер, берлински уговор раздјелио је Бугарску на два дјела и од јужног њеног дјела обрадовао засебну провинцију под именом Источне Румелије. Револуција 1884 учинила је крај тој подјели, и Јужна Бугарска ушла је у састав кнежевине.

Од 1878 године прошло је више од 20 година и берлински конгрес у многе је застарео. Ни по рјечима ни по смислу он не одговара живој стварности. Осим тога, врло важне његове одредбе (о административним реформама у раним турским областима) ни до сада нијесу извршене. Међутим, тај међународни акт служи као основа читавом политичком стању на Балканском Полуострву. Потреба његове ревизије осјећа се већ давно, и што до сада та ревизија није извршена једино је то, што је томе сметала Аустро-Угарска. За Аустро-Угарску је питање о ревизији берлинског уговора у вези са веома непријатним питањем о Босни и Херцеговини. У овом случају потребно је примјетити, да ревизија берлинског уговора не би постигла свој циљ, ако би Босна и Херцеговина остале под влашћу Аустро-Угарске. Ако би при тој ревизији аустријска влада учинила захтјев да Босна и Херцеговина

која, који живе у Далмацији.“ (Serviani di rito greco esistenti nella Dalmazia).

Г. 1751. спомиње босански митрополит Гаврило да је *славено-српски народ* нашег источнага православља“ у Далмацији остао без владике.

Г. 1754. моле православ. Срби у Далмацији сенат ради избора владике: „Ми *славено-српски народ* грчкога закона источне цркве који се налазимо под влашћу Ваше прејасне Републике у предјелима: *Ерцеговога и Риска, Неретве, Имотскога, Сљепа, Сива, Крива, Шибеника и Забра* и у свој провинцији, која је под управом Његове Преузвишености господина генералног Проведитора Далмације и Арбање, падамо сви скупа једнодушно и заједнички, свјетовњаци и духовници, свију ставаља и доби, пред ноге Ваше Свјетлости...“ Моле да добију владика „од нашег српског језика и грчког обреда источне цркве,“ моле да им се даде за владика Д. Ненадовић, који „*мисли српски језик*“ разумије.

Г. 1760. у извјештају задарске катол. архиепископије о правосл. цркви у Далмацији стоји да у Задру и Шибенику има само неколико *грчких* породица, а „остали су Влаши или Словинци а зову их и *Србима* (Morlacchi o Schiavoni detti anco Serviani) затим спомиње „*илирски, влашки, словенски, или српски народ*“ (nazione ilirica, morlacca, schiavona, o sia serviana) у Далмацији.

Г. 1770. у писму једног Доминиканца спомињу се „*наши Срби*“ (nostri Serviani) т. ј. млетачки.

формално постану аустро-угарске провинције, државе би морале одбити такав захтјев.

И тај отказ био би потпуно појмљив, јер је берлински конгрес пристао на окупацију Босне и Херцеговине као на једну привремену мјеру. Од тада је прошло готово четврт вијека Босна и Херцеговина доведене су у ред (?) и сад могу бити аутономна држава, или се могу додијелити Србији и Црној Гори. Друго ријешење ове ствари није могуће наћи.

Осим босанско-херцеговачког питања, подлеже ревизији и све одредбе које регулишу положај Бугарске и осталих турских покрајина.

Једва би било потребно да доказујемо, да вазални положај Бугарске према Турској нема смисла, тим више, што је таква веза фактички престала, ма да даје повода разним неправичностима. Порта се односи према Бугарима боље него према Србима само за то, што је Бугарска вазална кнежевина, а Србија независна држава. Проглашењем Бугарске за независну кнежевину или краљевину могао би се учинити крај данашњем ненормалном положају ствари.

Ревизија берлинског уговора дала би могућност, да се ријеш и друга два важна питања — македонско и јерменско. Очеvidно је, да су одредбе берлинског уговора које се тичу ових питања, веома недовољне, те им је потребна коријениа измјена. За 23 године берлинског уговора, Порта није ништа урадила за Македонију и Јерменску. Велике државе би на новом конгресу могле тога пута ставити јој нове и одређеније погодбе, које би морала испунити.

На такав начин би се могао увести мир и ред на Балканском полуострву и Малој Азији и утврдити на дуго вријеме, а тим сасвим би била уклоњена опасност војених сукоба и неспоразума.

Жељети је нови конгрес у сваком погледу. Источно питање тражи да буде регулисано. Заједничким силама могуће је предупредити компликације. Све велике државе дужне су у свом интересу да се о томе побрину, да би се избјегле незгодне последице. Садашњи момент за сазив конгреса у многом је погледу згодан, и било би жељети, да се државе њиме користе.

Тако „Новости“.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Катунско учитељ. удружење.) По предходном споразуму катунски учитељи и учитељице скупиле се на Цетиње 11 септембра ов. године, да се споразумију о састављању свога удружења. На овом скупу изабраше привремену управу, одредиле чет. учитеље да израде друштвени правилник, а стално склапање свога удружења одредиле да буде на Његушима из особитих обзира према томе историјском мјесту.

Из јутра 7 ов. м. приспјеше на Његуше позвати гости учитељи и учитељице, гдје их љубавно предустроше и почастеше г. Савић Радоњић, његушки капетан и Марко Врбица, мјесни надзорник његушке основ школе у присуству многих Његуша.

У 9½ сати отворена је сједница у његушкој мушкој основ. школи, која је била тога дана испићена нашим заставама. Сједници су присуствовали: г. Јанко Милић, катун окружни капетан, већина катун. племенек. капетана, г. проф. Живко Драговић, г-ђа Зорка Ковачевић, бивша учитељица, и још неки гости. Г. Саво Вулетич, чет. учитељ, поздравно је скуп кратким говором који је завршен усклицима: Живно Господар!!! По овоме је одређен рад за овај скуп: 1. изабрата је управа удружења и то: *пресједник* г. Саво Вулетич; *и дарсједник* г. Илија Бољевич, *бљжички учитељ; пословођа* г. Ђуро Шпадијер, чет. учитељ и управ. школе; *бљжички г-ца* Анђа Хајдуковић, *цетињ. учитељица, и књижничар* г-ца Анђа Милуновић, чет. учитељица. По избору гости су честитали управи, и зажељели јој срећан рад, по овоме г. И. Бољевич држао је говор о „одношајима између учитеља и мјесних власти;“ 2. прочитан је друштвени *Правилник* и послје је мале изјаве одобрен је; 3. учивени су предлози, који се односе на друштвени напредак и молбе; 4. одређено је да у Беклићима буде сљедећи скуп 16 децембра ове године, на којему ће бити прочитане двије расправе из најпотребнијих сада педагошких питања. На истом скупу држаће се и два угодна предавања и прегледаће се списе Ђуро Шпадијера. „Руководство при одговарању у цркви“ за дјecu основ. школа. Овај ће списе друштво издати о своме трошку.

По исцрпљеном материјалу, који је одређен био за овај скуп, сви присутни пошл су на благодарарење у саборну цркву. Послје благодарарења био је свечани објед, којему су присуствовали позвани гости, учитељи и учитељице. За вријеме објед падо је више здравица. Прву је подигао г. Ђуро Шпадијер Његов. Краљев. Височанству Њазу, као Покровитељу књижевности и просвјете, г. проф. Ж. Драговић од стране гости, захваљујући је удружењу и врло лијепо изнио развој наше просвјете од давнине до наших дана, г. И. Бољевич

наздравно је црног. војсца, чија храброст омогућила је нас, да можемо ширити просвјету у нашој домовини, г. Р. Поповић, чет. учитељ, подигао је здравицу Њ. Кр. В. Насљеднику.

Удружење је срећно било да прими телеграм од *Њег. Краљ. Височ. Њазва*, писмену честитку и благослов од Њег. Преосвештенства Госп. Митрополита, телеграф. честитке од господ. министра просвјете и црк. послова, вој. Сима Поповића, госп. Глав. шк. над. Ђуро Поповића, и од г. ком. Машана Божовића управ. вар. Цетиња.

По обједу разишли су се поменути да размотре Његуше и околину им; а по овоме позвати су били на част код г. М. Врбине, који је врло богато и усрдно у својој кући почастно госте, као и његова госпођа.

Позвати гости имали су право, осим бирања и избора у управу, о свему дати своја мишљења што год је спадало у програму овога скупа, као и редовни чланови удружења.

У 3¼ сата послје подна поменути разишли су се са врло пријатним усомењама, захваљујући Његушима на примјерном пријему.

Један од присутних.

(Нови календари.) Примили смо „Рад“ српски народни велики календар са савременим сликама за год 1902, са врло добром садржином, нарочито из народне привреде, и с тога га препоручујемо као озбиљну и корисну народну књигу; а цијена јој је 50 новчића, те је може набавити свака кућа, у којој има ко да чита. „Рад“ је ово друга година а издаје га диоцијарско друштво за издавање српских књига и новина у Руми (у Српској). Може се добити и у књижици Калуђеровића на Цетињу. — „Ловћен“, народни календар, који је већ објављен у нашем листу, осим календарског дијела, доноси распоред кретања дилејенца и параброда, који тичу наше пристане, цијене превоза, поштанске и телеграфске тарифе — све практички податци за наш саобраћај унутрашњи и спољашњи.

(Дописна карта.) Издавачка књижица Пахера и Кисића у Мостару издала је дописне карте са ликом *Петра П. Петровића Његоша*, које је израдила у свом штампарио-умјетничком заводу оригиналну фотографију а у врло дивотној изради. Те су карте намијењене за прославу 50-годишњице смрти великог Његоша. Цијена је карата 10 потура. Препродајци добијају знатно велики попуст. Издавачи су задржали право на умножавање.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 12 октобра.

(Руска легација.) Палата руске легације, која се прошле године отпочела градити, ове недјеље је већ покривена. Елегантнија грађевине не може се виша пожељети, и одиста чини част естетичком укусу г. архитекта Кородинија, који ју је замислио и извео. Бадава, добро је њеко рекао: „Италијанци су били напу учитељи у свему што је лијепо, па су то и данас!“

(Српска Књижевна Задруга.) Г. проф. Мјужишковић, цовјереник „Српске Књижевне Задруге“ јавља да је почео купити претплату за Х. коло књига Задругиних, и позива досадашње чланове и оне који би хтјели постати из Црне Горе да похитају с уплатом, како би на вријеме књиге добили. *Добротворски* улог (који се може од једном или у три годишње рате уплатити) износи 75 форинта, *оснивачки* 5; а *улагачки* 3 форинта. *Забавник* Српске Књижевне Задруге стаје за чланове 2 форинта за нечланове 3½ форинта. Добротвори и оснивачи добијају уз то и врло лијепо корице.

(Из сајтета.) Основне школе на Цетињу распустене су усљед фруса, којег има у нашој вароши.

(Братски споразум.) Из Њинна смо онемадне добили сљедећи телеграм: „На данашњој скупштини изасланика Срба на Приморју једнодушним радом потпуни споразум при организацији српске странке постигнут Пресједништво скупштине.“

(Из Главног Одбора за подизање дома умоболнијех.)

(Наставак)

Ожидани Цетињски — мјесто надгробног вјенца — познатом Јунаку пок. Луки Филипову — „Филиповић“ из Пипера приложила је за покој његове витешке душе — — — — — фор. 10.50

Преко окружног Катунског одбора и његових помоћника приложили су из *Катунског Цетињског*:

Гр. Прото Капић и Саво М. Капић по 5 фор., Јоко Никол Капић, Ђуро Марков Капић, Лука Марков Мировић и Богдан Милов Зубер по 1 ф., Саво Лукић Зубер и Ђуро Митров Лагатор по 2 ф., Митар Перов Лагатор и Јоко Томов Зубер по 1 ф., Нико Паићев Зубер, Илија

Ивов Капичић, Ђикав Лазов Капичић, Станко Мијатов Мирковић, Илија Савов Мирковић, Ђико Белов Мирковић, Перо Вукалов Капичић и Мило Томов Лагатор по 50 н., Мило Петров Белада 1 ф., Илија Ников Белада, Иво Мишов Капичић и Илија Јокв Капичић по 50 н., Иво Мијатов Мирковић и Перо Пуранов Мирковић по 1 ф., Марко Милов Зубер и Лабуд Јокв Капичић по 50 н., Марко Мартинов Капичић 1 ф., Филип Марков Лагатор 50 н., Ђуро Милов Зубер 1 ф., Перо Милов Зубер 50 н., Андрија Милов Мирковић 1 ф., Илија Томов Зубер, Саво Милов Зубер, Саво Марков Лагатор, Филип Прелов Капичић, Јоко Божов Лагатор, Јоло Томов Лагатор, Марко Драгов Капичић, Нико Ђуров Белада, Илија Вуков Белада, Перо Ников Белада, Стефан Милов Зубер, Перо Ников Капичић, Андрија Томов Лагатор, Лука Божов Лагатор, Видо Ников Лагатор, Лабуд Филипов Мирковић и Шуго Ивов Капа по 50 нов., поп Стево Капа 2 ф., барјактар Нико Ђуров Капа 1 ф., Митар Ђуров Капа 50 н., Лука Баров Капа 2 фор. оф. Маго Маршиновић 5 ф., Марко Ивов Калуђеровић 3 ф., Нико Савов Калуђеровић и Митар Шаков Рудо по 1 ф., Иво Николн Батрикевић, Васо Ников Батрикевић, Иво Попов Гленца, Јоко Ђуришин Поповић, и Лука Андоров Павовић по 50 н., Саво Томов Калуђеровић 1 ф., Никола Шширов Павовић 50 н., Саво Ников Рудо 1 ф., Васо Савов Калуђеровић 50 н., Илија Васов Батрикевић, Саво Рашов Батрикевић, Јоко Милошев Батрикевић и Марко Уквев Батрикевић по 1 ф., Бошко Лазов Гленца 50 н., Милош Никчев Гленца 1 ф., Томо Попов Гленца 50 н., Ђуро Савов Батрикевић, Машо Лазов Мариновић и Андрија Шутанов Мариновић по 1 ф., Јоко Савов Батрикевић 2 ф., Крду Јовов Батрикевић 50 н., Илија Јовов Поповић 2 ф., Нико Мрњов Мартиновић 1 ф., Иво Лукин Мартиновић, Лука Милошев Батрикевић и Стеван Станков Гленца по 50 н., Мило Тепанов Калуђеровић 2 ф., Андрија Николн и Мило Васов по 50 н., Саво Ивов Калуђеровић 1 ф., Илија Савов Лазо Шширов, Шширо Митров и Вуко Машов по 50 н., Ђуро Милов Рудо и Стеван Шкретни Мариновић по 1 ф., Лука Андри Рудо 50 н. оф. Перо Драгов Липовина 5 ф., бар. Марко Савићев Јовановић 2 ф., Нико Ђикаков и Стево Томов Кокот по 1 ф., Јово Марков 50 н., Иво Или Перовић, Вукина Ников Липовина и Васо Филипов Јовановић по 1 ф., Марко Мартинов 2 ф., Марко Станишин Липовина 1 ф., Филип Мартинов Јовановић и Андрија Мартинов Јовановић по 50 н., Саво Николн и Лука Петров по 1 ф., Саво Јокв 50 н., Илија Ников Липовина и Драго Лукин Јовановић по 1 ф., Стево Јошов Липовина 50 н., Саво Маркишин Јовановић 1 ф., Коле Јокв Кокот, Вуко Миђунов Пијеровић, Томо Јошов Липовина, Бошко Јокв Кокот и Марко Ников Липовина по 50 н., Шако Марков Пијеровић 5 ф., Крду Ђуришин 1 ф., Нико Драгов, Јоко Гапов Јовановић и Вуко Ђуров по 50 н., Перо Лазарев 1 фор.

Свита фор. 132-50.

Од првије: „26618-84, ок. ж. 24787; бр. 175. Укупно: „26750-84, „ 24787; „ 175. (Наставиће се.)

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ВАШИНГТОН, 7 октобра.

Руски професор међународног права Мартенс данас је посетио Рузовелта. Говори се да ова посјета има сврху да потакне што бржи састанак перманентног међународног суда у Хагу.

БИОГРАД, 8 октобра.

Данас је била заједничка сједница сената и скупштине у новом Двору. У присуству министара генерала и дипломатског тијела Краљ је држао престоно говор, па је положио заклетву на нови устав у присуству Краљице, уз велике овације.

ЦАРИГРАД, 9 октобра.

Немачки брод-школа „Шарлота“, на ком је Принц Адалберт, стигао је. Ратни министар пошао је на брод да поздраве Принца у име Султана.

СОФИЈА, 9 октобра.

Од 29 накнадних избора за сабрање влада је добила 18, од којих су 12 Цанковиста и 6 Каравелиста.

БИОГРАД, 9 октобра.

Рибарац и Вељковић протестирали што је заједничкој сједници јучер пресејивао пресејивач сената. Министар Миловановић одговорно да по уставу свима заједничким састанцима мора пресејивачи пресејивач сената. За тиг се прошло на дневни ред.

ЦАРИГРАД, 10 октобра. — Јучер су Принц Адалберт и Султап измијенили посјете. У вечер је био објод у Илдизу у част Принца.

ПАРИЗ, 10 октобра. — Отворено је изванредно засједање камаре. Басли је поднио хитан предлог да се одреди најмања надница радницима и осам ура дневног рада. Валдек је одбио одређење најмање наднице а није противио расправи о осам ура дневног рада. Примно је хитност расправе али не да се одмах отпочио. Камара је у том смислу одлучила.

СОФИЈА, 10 октобра. — Истражни одбор против бивших министара под оптужбом одлучио је, да Ивањчов и Тончев депозитају кауцију од 50,000 франака или ће бити притворени.

БЕРЛИН, 11 октобра. — „Национал Цајтунг“ из поузданог извора доноси да се не потврђује вијест, да се Русија обратила силама заштитницама Крита због његовог сједињења с Грчком.

БЕЧ, 12 октобра. — „Политише“, дозвољаје да се чека Велики Књаз Михаил Николајевић у Пешти, да посети Цара Франца Јосифа

ПЕТРОГРАД, 12 октобра. — Велики Књаз Михаил Николајевић отпутовао је у иностранство да посети Беч и Дрезду.

ЛОНДОН, 12 октобра. Краљ је примио Сализборија у дугој удјениц

ШАНГХАЈ, 13 окт. — „Рајтер“ доноси да се глад умножава. По поузданим вијестима 500,000 особа у Кјангуе а 600,000 у Ннанхвеју умиру од глади.

Англо-бурски рат.

ЕДИНБУРГ, 13 окт. — Чемберлен је држао говор оправдавајући владино поступање. Условје најповољније понуђене Бури су одбили. Војнички положај у јужној Африци не побуђује никакву бригу.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изаашле су у К. Ц. Државној Штампарији из штампе ове књиге:

Кратки Црквени Устав за свештенике и ученике Богословско-учитељске школе, од Митрополита Митрофана Вина. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија 1901. Цијена 1 круна 20 хел.

Домаће његовање и васпитање дјете у Црној Гори. Написао Андрија Јовићевић. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија 1901. Цијена 1 круна —

Могу се поручити и купити код Прве К.Ц. Повлашћене Књижаре П. М. Калуђеровића на Цетињу (Cettigné, Monténégro.) Цетиње, 5 октобра 1901. Број 117.

У П Р А В А
Д Р Ж А В Н Е Ш Т А М П А Р И Ј Е.

„ЛОВЋЕН“

НАРОДНИ КАЛЕНДАР

ЗА ПРОСТУ 1902 ГОДИНУ

уредио: Милан Ј. Павловић,

потпуно удешен за све трговачке, путничке и опште потребе: с поштанским тачним распоредима, а тако исто и парабродским; изашао је у К.Ц. Државној Штампарији и може се добити у првој Повл. Књижари П. М. Калуђеровића на Цетињу.

Цијена 50 хелера.

ОБЈАВА.

20 Октобра, 27 Октобра и 3 Новембра 1901 год. држаће се на Ријеку у канцеларији потписате Управе лицитација за држаће млина на Бостан, — под условија која су изложена у истој канцеларији.

Контраг ће се учинити за три године, почињући од 5 Новембра 1901 и уступити

ће се ономе који понуди највишу цијену — и ако ова буде повољна.

Од подузимача тражиће се за кауцију непокретност од четири хиљаде круна.

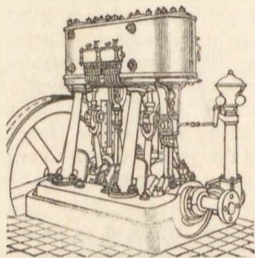
Они који би жељели лицитирати могу се на горе означене дане пријавити овој Управи ће се држати лицитација, од 2 до 4 сата по подне, — и донијет са собом карте од кауције (потврђене од надлежних судских власти, да је непокретност која је у карте именована слободна од сваког пређашњег дуга), и предати их пријед лицитирања овој Управи, иначе неће имат право лицитирати.

Ријека, 21 Септембра 1901.

У П Р А В А Ф И Н А Н Ц И Ј Е.

Приватне Објаве.

Stabilimento Lazarus Fiume

Направљање парних машина, парних котлова и парних лађина по прописима и к. ратне машини.

„Направљање трансмисија и кола „Ливаоница гвозда, челика и туча“

„Поправке“

F I U M E : M O L O L U N G O .

П. п. Бр. 20 7-20

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

На дан 1. октобра, кобна и неумитна смрт истреже нам из брачког загрљаја нашег никад не заборављеног брата

САВИЋА МИКОВА ПЕТРОВИЋА,

четног барјактара.

у цијету његове младости у 33-ој години свога живота.

Наш брат Савић у току овоземног кратког вијека одликовао се свим врлинама које могу украсити једног младог човјека. Љубав коју је гајио не само према нама као према браћи него према цијелом племену Куча; мога се очекивати у оном некреном жаљењу и у томе што нијесу пожалили труда доћи из свију села у великом броју и пожељети свом пријатељу срећан пут у нову домовину, и утјешити нас његову браћу

Жали Боже што нијесмо и ми и он тако срећни били, да се наш млади брат покаже како умје бити свим срцем храбри син отаџбине своје, као што је и његов отац барјактар Мико, ког је Узвишени наш Господар овјековјечно у својим колима

Не можемо пропустити а да из свега срца најискреније не заблагодаримо свој браћи Кучима и пријатељима са стране, који нашег брата ожалеше и до вјечне куће отпратеше Дугујемо благодарност: г. д-ру Банцу на његовом својском заузимању. Хвала и пријатељима који нам писмено изјавише саучешће.

И још једном свима хвала који ма чим било допринјеше да нас утјеше у овој великој жалости.

Косов, 7 октобра 1901 г.

Ожалошћени племе Петровића.

Р. 220 Бр. 30 1-1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Дркнутом руком, сузним очима, распараним срцима — јављемо пријатељима, сродницима и познаницима, да се наш нијгда незаборављени брат, односно муж и отац,

ЂОРЂИЈЕ П. БОЈОВИЋ

учитељ код мап Ђурђевих Стубова и управитељ школе беранског округа,

преставио 30. пр. мј. у 36. години године свога живота, послјиче осмодневног боловања.

Нашу тугу и велику жалост, олакшаће нам браћа Васојевићи из границе наше и из преко границе, као и високе особе својим брзојавима, с Цетиња и из осталих мјеста црногорских, а тако и чиновници царски, као и трговци вароши Берана од обје вјероисповједи. Те не можемо пропустити, а да и овим путем не изјавимо нашу благодарност.

Хвала братски народу и главарима равного Хаса — на име: Ивану Деленићу, Вуку Дабегинћу, Вукоти Пантовићу, Симу Поповићу, Величку и Маријану — Вуковићима, Вукосаву Јоксимовићу и осталим, као и игуману Ђурђевих Стубова са свештеницима и учитељима, — који на челу многобројног народа нашег дођоше и с народом братске сузе над покојником пролише и допратише га до вјечне куће!

Особита хвала: нашем кајмакиму, војеном миралају и пограничном комесару г. Хамди-бегу; г. д-ру Хусени Бивинћу, који не жаљаше труда да покојника отргне неумитној смрти; бибашин војничкоме и хаџи-Јусуфу и осталим грађанима — Турцима из вароши Берана, који у великом броју, сјутра-дан по сироводу дођоше, изјављујући, лично, саучешће у нашој тузи, дијелећи с нама жалост и просипљући топле сузе за покојником!

Вјечно благодарни остајемо; Њ. Високопреосвештенству Митрополиту Црногорском гвсп. Митрофану, министру црногорским: г. г. вој. Гагру Вуковићу и војводи С. му Поповићу; бригадирима: г. г. Јову Мартиновићу и војводи Лакићу Војводићу; окружном капетану г. Јеврему Бакићу, главном школ. надзорнику г. Ђуру Поповићу, члану катушког окр. суда г. Ристу Поповићу, секрет мии спољних послова г. Илији Вулетићу, поштан-телегр. чиновнику Марку Кушовићу, трговцима браћи Реџовићима, — који телеграфским путем, а неки и писменим, изјавише своја топла саучешћа у нашој великој жалости!

Такођер остајемо срцем и душом благодарни граничној браћи Васојевићима — г. протојереју Аксентију Бојовићу са свештеницима, члану окр. суда г. Вукосаву Раичевићу, капетанима: Драгу Бакићу, попу Микетићу, Михаилу Протићу, командиру Мирану Ђолену, подкомандирима: Урошу Ђукићу, Јакову Јонанову с официрима и барјактарима, г. Зарији Вуковићу с учитељима, предеједнику општин Андријевиће г. Миши Радоњићу, — који главари с гомилама народа дођоше, ожалеше и до вјечне куће допратише покојника!

Српска хвала г. г. учитељима: Милану Поповићу и Томи Јоксимовићу, који се онако дирљивим говором с покојником, над отвореном раком, раставише!

Хвала и по сто пута хвала свима и свакоме, који изјавише саучешће у нашој великој жалости, па било то лично, телеграфским или писменим путем — Свима те их споменуемо и оним те због многобројности не можемо споменути! —

Буче, 27 септ. 1901 г.

Ожалошћени:

Брат поп Јосиф; супруга Милица; дјеца: Милутин и Наталија, — са осталом родбином.

Р. 410 Бр. 31 1-1